

Input vaste Kamercommissie Sociale Zaken
Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding

www.pensioenorde.nl
info@pensioenorde.nl

KvK 18073066
BTW-nr: NL812849668B01
IBAN: NL51 INGB 0009169870

Datum: 30 september 2021

De Pensioenorde wil graag de volgende opmerkingen plaatsen bij het wetsvoorstel Pensioenverdeling bij scheiding 2022 (Wpv 2022) dat in week 40 plenair behandeld zal worden. In het algemeen is de Pensioenorde voorstander van aanpassing van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (Wvps). De orde is echter van mening dat het onwenselijk is om de Wpv 2022 in te voeren voordat de Wet toekomst pensioenen is ingevoerd.

De pensioenfondsen en verzekeraars hebben en krijgen enorm veel nieuw beleid te verwerken en in te voeren waarbij de administratie goed op orde moet zijn. Voor het invoeren van de Wpv 2022 is dat niet anders. Op dit moment zijn de administraties niet voldoende op orde en bovendien past de in te voeren Wpv 2022 wel heel goed bij het nieuwe pensioenstelsel maar niet bij het huidige stelsel.

Onderstaand geven wij een aantal problemen, dus niet uitputtend, aan die onzes inziens ontstaan bij een voortijdig invoeren van de Wpv 2022 en tevens hebben wij voorstellen voor mogelijke aanpassingen van de huidige Wvps die een overgang naar de Wpv 2022 beter stroomlijnen.

1. Aard van de pensioenovereenkomst

Het percentage deelnemers in premiereregelingen is vóór de invoering van het nieuwe pensioenstelsel slechts 10% (volgens de Memorie van toelichting bij het Wetsvoorstel pensioenverdeling). Het gaat dus nu nog om een relatief beperkt aantal pensioenregelingen. De meeste pensioenregelingen zijn op dit moment nog uitkeringsovereenkomsten waarvoor de Wvps is ingevoerd.

Om de vereveningsproblematiek met premieovereenkomsten nu op te lossen zou de huidige wet aangepast kunnen worden door expliciet voor premieovereenkomsten conversie als norm te nemen, tenzij partijen anders overeenkomen of tenzij een andere verdeling van de pensioenen in de huwelijkse voorwaarden of in een geschrift is overeengekomen.

2. Tweejaarsproblematiek

In de praktijk wordt slechts door circa 30%-50% procent van de scheidende stellen het mededelingsformulier, ook bij een standaard verdeling, binnen de gestelde termijn van twee jaar naar de pensioenuitvoerder gestuurd. Deze percentages komen uit de tussenstand van de evaluatie van de Wvps en een bredere navraag bij pensioenuitvoerders¹. Pensioenuitvoerders zijn in sommige gevallen ook bereid om na het verstrijken van de twee-jaarstermijn nog mee te werken aan een standaard verdeling maar de bereidheid is de afgelopen paar jaar, sinds alle commotie rondom het pensioenakkoord is ontstaan, wel aanmerkelijk minder geworden en kan na het verstrijken van die termijn uitsluitend indien beide gewezen partners daar mee instemmen.

Rekenvoorbeeld

Wat betekenen deze percentages in de praktijk? Er zijn circa 30.000 echtscheidingen per jaar en dat al ruim 25 jaar lang (de Wvps bestaat sinds 1 mei 1995). Het percentage van 30%-50% is in het verleden lager geweest. Na de evaluatie van de Wvps door het SEO Economisch Onderzoek in 2007, stelde het CBS dat slechts 20% van de mededelingsformulieren tijdig werd ingestuurd maar laten we gemiddeld genomen stellen dat 50% over de gehele looptijd tijdig is ingestuurd. Dat rechtvaardigt de conclusie dat er dan ook 50% niet tijdig is ingestuurd of verwerkt bij de pensioenuitvoerders. Voor die pensioenregelingen moeten de ex-partners bij elkaar aankloppen op de pensioeningangsdatum. Laten we stellen dat er per echtscheiding gemiddeld twee pensioenregelingen (vaak zijn dat er meer en soms minder) verdeeld moeten worden. Dan hebben we het over de gehele looptijd van 25 jaar Wvps over circa **750.000** ($30.000 \times 25 \times 2 \times 50\%$) pensioenregelingen (al dan niet ingegaan).

Zelfs al zou het over de helft van dit aantal gaan, is er een onevenredig aantal vereveningsgerechtigden en vereveningsplichtigen die onnodig van elkaar afhankelijk zijn en blijven. Met de fiscale verwerking daarvan die sinds 1 januari 2020 nog complexer is geworden! Naar onze mening zou deze problematiek opgelost moeten worden voordat er een nieuw pensioenstelsel is maar ook voordat de Wpv 2022 wordt ingevoerd. Het verwerken van deze aantallen vraagt behoorlijk wat capaciteit bij de pensioenuitvoerders.

Naar de toekomst toe zou de bestaande Wvps aangepast kunnen worden door de standaard verevening altijd uit te voeren ook zonder mededelingsformulier) tenzij partijen binnen twee jaar door middel van het mededelingsformulier, het

¹ Kamerstukken II 2016/2017, 32043, nr. 368 & TNS NIPO (juni 2016), Pensioenverevening bij scheiding – waarom kiezen deelnemers niet bewust?

echtscheidingsconvenant of huwelijkse voorwaarden anders kenbaar maken. Dat geeft ook een periode van gewenning aan de wijziging die de Wpv 2022 gaat brengen.

3. Conversie methode

Bij conversie ontstaat een zelfstandig recht op ouderdomspensioen voor de vereveningsgerechtigde ex-partner. De conversie wordt in het algemeen bereikt doordat van zowel het voorwaardelijk ouderdomspensioen als het bijzonder partnerpensioen de contante waarde wordt bepaald. Voor deze waarde wordt op grond van de door de pensioenuitvoerder gehanteerde actuariële uitgangspunten een zelfstandig recht op ouderdomspensioen voor de vereveningsgerechtigde ex-partner aangekocht.

Deze exercitie dient actuarieel neutraal uitgevoerd te worden, gezien vanuit de positie van de betrokken ex partners. Dit volgt uit de bewoording van de wettekst waaruit blijkt dat het ene recht in de plaats komt van het andere recht. Daarmee dienen de beide rechten een gelijke waarde te vertegenwoordigen voor de beide ex-partners. Deze methode is door het Actuarieel Genootschap (AG) in haar rapport van 18 december 2017 als enige juiste methode aangemerkt. Deze methode zorgt ervoor dat de pensioengerechtigde na conversie een hoger ouderdomspensioen overhoudt dan bij standaard verevening.

Volgens het AG passen alle pensioenfondsen deze methode toe. Over verzekeraars spreken zijn zich niet uit. In de praktijk blijkt dat zeker niet alle pensioenfondsen en verzekeraars deze conversiemethode toepassen. De actuariële grondslagen zijn niet voorgeschreven in de wet- en regelgeving maar vloeien voort uit de wet. Dat laat op dit moment een bepaalde ruimte bij pensioenuitvoerders.

In de nieuwe Wpv 2022 wordt in het wetsvoorstel de waarde van het ouderdomspensioen op één leven 50%/50% gedeeld tussen beide partners. Dat geldt ook voor het tijdens het huwelijk opgebouwd partnerpensioen, mits dit opgebouwd is. Beide ex-partners krijgen een zelfstandig recht op ouderdomspensioen na de echtscheiding.

Het lijkt er op dit moment in de praktijk op dat sommige pensioenuitvoerders een methode voor conversie hanteren die aansluit bij de “nieuwe methode” in het wetsvoorstel Wpv 2022. Met andere woorden, het ouderdomspensioen wordt qua waarde 50%/50% verdeeld zonder rekening te houden met het verschil in waarde tussen het gewone ouderdomspensioen en het voorwaardelijk ouderdomspensioen. Degene die het pensioen heeft opgebouwd krijgt evenveel ouderdomspensioen als bij verevening. De ex-partner krijgt in principe een hoger ouderdomspensioen dan bij verevening.

In het verleden werd conversie zeker door pensioenfondsen wel actuarieel neutraal toegepast. De huidige benadeling bij conversie van degene die het pensioen heeft opgebouwd, afhankelijk van de pensioenuitvoerder waar het pensioenfonds het pensioen laat uitvoeren, leidt tot een ongelijke behandeling. Die wordt alleen maar versterkt wanneer de Wpv 2022 wordt ingevoerd voordat het nieuwe pensioenstelsel er is.

4. Bijzonder partnerpensioen

Het bijzonder partnerpensioen wordt in de Wpv 2022 ook 50%/50% verdeeld. In het verleden is de opbouw van het partnerpensioen tijdens het huwelijk nooit geregistreerd. Gezien het feit dat er nog altijd geen duidelijkheid is hoe bestaande rechten in het nieuwe pensioenstelsel “ingevaren” worden, is het naar onze mening vragen om nog meer problemen en onduidelijkheden voor zowel de deelnemers, hun (ex-)partners en de pensioenuitvoerders als dit wetsvoorstel nu wordt ingevoerd.

Tot slot

Naar onze mening hebben wij duidelijke argumenten gegeven waarom het invoeren van de Wpv 2022 uitgesteld moet worden totdat het nieuwe pensioenstelsel ingevoerd is. In ieder geval totdat er duidelijkheid is over het “invaren” van bestaande pensioenrechten. Geen afstel maar wel uitstel.

Met vriendelijke groet,

Namens De Pensioenorde
Drs. I.E. Leene-Hoedemaeker MPLA
Drs. B. Kortenbach
Drs. R. van der Velden MPLA